

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๔ - ๑๕/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๑๙/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๒๐/๒๕๖๗

วันที่ ๑๘ เดือน มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง	{	ศาลปกครองกลาง	ผู้ร้อง
		-	ผู้ถูกร้อง
ระหว่าง	{	ศาลปกครองกลาง	ผู้ร้อง
		-	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๐ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ หรือไม่

ศาลปกครองกลางส่งคำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดี รวม ๒ คำร้อง (นางสาววิเดือน งามปลั่ง ในคดีหมายเลขดำที่ ๘๙๙/๒๕๖๗ และ นายฤทธิชัย ศรีเมือง ที่ ๑ นายเฉลิมชัย ผู้พัฒนา ที่ ๒ นายสิทธิชัย ผู้พัฒนา ที่ ๓ นายจำนอง บุญเลิศฟ้า ที่ ๔ และ นายสากล พิชนุกูล ที่ ๕ ในคดีหมายเลขดำที่ ๙๑๒/๒๕๖๗) เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ข้อเท็จจริงตามคำโต้แย้ง คำโต้แย้งเพิ่มเติมของผู้ฟ้องคดีทั้งสองคำร้อง และเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

คำร้องที่หนึ่ง (เรื่องพิจารณาที่ ๑๙/๒๕๖๗)

นางสาววิเดือน งามปลั่ง ผู้ฟ้องคดี ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และประธานกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อศาลปกครองกลางว่า ผู้ฟ้องคดีสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองออกกระเปียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ข้อ ๙๑ กำหนดให้ในการลงคะแนนผู้มีสิทธิเลือกสามารถลงคะแนนเลือกผู้สมัครได้ไม่เกินสองคน โดยจะลงคะแนนให้ตนเองก็ได้ แต่จะลงคะแนนให้บุคคลใดเกินหนึ่งคะแนนมิได้ เป็นการเปิดช่องให้เกิดการสมยอมกันในขั้นตอนการเลือกกันเองในกลุ่มเดียวกัน การที่ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาไม่ลงคะแนนเลือกตนเองเป็นการทำลายหลักความสุจริตใจของผู้สมัครและเข้าข้อสันนิษฐานเป็นข้อพิรุธว่าเป็นการสมัครในฐานะผู้รับจ้างให้ลงสมัครเพื่อเลือกผู้สมัครคนอื่น ไม่ได้เป็นการลงสมัครเพื่อรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ทำให้มีการแทรกแซง ครอบงำ ชี้นำ ชักจูง สั่งการ ร้องขอ หรือสมยอมในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ข้อ ๓ กำหนดให้มีผู้ช่วยเหลือผู้สมัครที่เป็นบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ผู้สมัครที่ผู้สมัครยินยอมให้ช่วยเหลือในการแนะนำตัว และข้อ ๖ กำหนดให้ผู้สมัครสามารถให้ผู้ช่วยเหลือผู้สมัคร ช่วยเหลือผู้สมัครในการแนะนำตัวได้ โดยต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบนี้ และให้ถือเป็นการแนะนำตัวผู้สมัครด้วยนั้น ขัดต่อหลักการเลือกสมาชิกวุฒิสภาที่แตกต่างจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีการกำหนดให้มีผู้ช่วยหาเสียงได้ เพราะเหตุที่การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละเขตจำนวนมาก และมีพื้นที่ครอบคลุมหลายตำบล หรือหลายอำเภอ จำเป็นต้องจ้างบุคคลอื่นมาเป็นผู้ช่วยหาเสียง แต่การเลือกสมาชิกวุฒิสภามีลักษณะเป็นการเลือกกันเองระหว่างผู้สมัคร การที่ระเบียบดังกล่าว กำหนดให้มีผู้ช่วยเหลือผู้สมัครทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เกิดการแทรกแซง ครอบงำ ชี้นำ หรือชักจูงจากบุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่นที่มีผู้ใช้ผู้มีสิทธิเลือกผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา และข้อ ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๗ กำหนดให้ผู้สมัครสามารถแนะนำตัวโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยให้ใช้ข้อความตามเอกสารแนะนำตัวของผู้สมัครตามข้อ ๗ ซึ่งประชาชนอาจเข้าถึงข้อมูลนั้นด้วยก็ได้ เป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ที่มีกำลังทรัพย์ กำลังคน หรือเครือข่ายสังคมออนไลน์ ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบไม่เป็นธรรมระหว่างผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาด้วยกัน

ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่า การออกระเบียบของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดังกล่าวทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม สร้างภาระแก่ผู้ฟ้องคดีในการสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาเกินสมควร เป็นการออกกฎที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ แต่อย่างไรก็ดี ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ข้อ ๙๑ ที่กำหนดว่า “... ให้เลือกผู้สมัครได้ไม่เกินสองคนโดยจะลงคะแนนให้ตนเองก็ได้ แต่จะลงคะแนนให้บุคคลใดเกินหนึ่งคะแนนมิได้” กำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง (๓) มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง (๓) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ข้อ ๓ และข้อ ๖ กำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “บุคคลอื่นซึ่งมิใช่ผู้สมัคร จะช่วยเหลือผู้สมัครในการแนะนำตัว ต้องปฏิบัติตามวิธีการและเงื่อนไขตามวรรคหนึ่ง” และข้อ ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๗ กำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ผู้สมัครอาจแนะนำตัวได้ตามวิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด” ดังนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๐ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ ผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลปกครองกลางส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ และขอให้กำหนดมาตรการหรือวิธีการใด ๆ เป็นการชั่วคราวก่อนการวินิจฉัย โดยมีคำสั่งให้ชะลอหรือระงับการดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาไว้เป็นการชั่วคราวตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๑

คำร้องที่สอง (เรื่องพิจารณาที่ ๒๐/๒๕๖๗)

นายฤทธิชัย ศรีเมือง ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช นายเฉลิมชัย ผู้พัฒนา ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี นายสิทธิชัย ผู้พัฒนา ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา อำเภอค่ายบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี นายจำนอง บุญเลิศฟ้า ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี และ นายสากล พิชนุกูล ผู้ฟ้องคดีที่ ๕ ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา

อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และประธานกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อศาลปกครองกลาง มีเนื้อหาคำฟ้อง คำโต้แย้ง และคำโต้แย้งเพิ่มเติมเช่นเดียวกับคำร้องที่หนึ่ง ผู้ฟ้องคดีทั้งห้า ขอให้ศาลปกครองกลางส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๑

ศาลปกครองกลางเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองคำร้องโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๐ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ ซึ่งศาลปกครองกลางจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว บังคับแก่คดี และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำโต้แย้ง และคำโต้แย้งเพิ่มเติมของผู้ฟ้องคดีทั้งสองคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า ศาลปกครองกลางส่งคำโต้แย้งและคำโต้แย้งเพิ่มเติมของผู้ฟ้องคดีทั้งสองคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๐ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ หรือไม่ บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่ศาลปกครองกลางจะใช้บังคับแก่คดี เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองคำร้องโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัตินี้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง แต่เมื่อพิจารณาเนื้อหาคำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีทั้งสองคำร้องแล้ว เป็นกรณีโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง (๓) มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง (๓) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ จึงมีคำสั่งรับไว้พิจารณาวินิจฉัยเฉพาะประเด็นที่ขอให้วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง (๓) มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง (๓) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ หรือไม่

สำหรับคำขอให้ศาลรัฐธรรมนูญกำหนดมาตรการหรือวิธีการใด ๆ เป็นการชั่วคราวก่อนการวินิจฉัย นั้น เห็นว่า ไม่ปรากฏว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การแก้ไขเยียวยาในภายหลัง อีกทั้งหาก กกต. เห็นว่าจะเกิดความเสียหายดังกล่าวย่อมมีหน้าที่และอำนาจที่จะดำเนินการได้ตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงไม่กำหนดมาตรการหรือวิธีการใด ๆ เป็นการชั่วคราวก่อนการวินิจฉัย

คำร้องทั้งสองมีประเด็นที่ต้องพิจารณาเป็นประเด็นเดียวกัน ศาลรัฐธรรมนูญให้รวมการพิจารณาทั้งสองคดีเข้าด้วยกัน โดยให้เรื่องพิจารณาที่ ๑๙/๒๕๖๗ เป็นสำนวนคดีหลัก และเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณา ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำความเห็นและจัดส่งสำเนาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำความเห็นและจัดส่งสำเนาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. เลขาธิการวุฒิสภাজัดส่งสำเนาบันทนาการประชุมและรายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๘/๒๕๖๐ ครั้งที่ ๕/๒๕๖๑ เป็นพิเศษ ครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๑ และครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๑ สำเนาเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. (พ.ศ. ๒๕๖๑) สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สำเนาบันทนาการประชุม รายงานการประชุม และสำเนารายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. และตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สภานิติบัญญัติแห่งชาติสรุปได้ว่า คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. เสนอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๑ การเลือกระดับจังหวัด และมาตรา ๔๒ การเลือกระดับประเทศ ให้มีมาตรการป้องกันการสมยอมในการเลือก โดยกำหนดว่าในกลุ่มใดมีผู้ไม่ได้รับคะแนนเลือกเลยมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้สมัคร และเสนอตนในกลุ่มนั้นแต่ไม่น้อยกว่าสามคน ให้สันนิษฐานว่ามีการสมยอมในการเลือก ถือว่าไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมให้ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกระดับอำเภอหรือจังหวัด ดำเนินการให้ผู้สมัครในกลุ่มนั้นเลือกตนเองใหม่ โดยให้ผู้ไม่ได้รับคะแนนเลือกหมดสิทธิที่จะเลือก ต่อมาสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ตราว่าด้วยมาตรการในการป้องกันการสมยอมดังกล่าวออกไป

๒. เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจัดส่งสำเนาบันทึกการประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๔๑๒ ครั้งที่ ๔๑๕ ครั้งที่ ๔๒๑ ครั้งที่ ๔๔๕ และครั้งที่ ๔๔๖ สรุปได้ว่า ประเด็นการลงคะแนนให้ตนเอง ปรากฏความเห็นเป็น ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายแรก เห็นว่า แม้ผู้สมัครสามารถลงคะแนนให้ผู้สมัครรายอื่นโดยไม่ลงคะแนนให้ตนเองก็ตาม แต่โดยพื้นฐานของผู้สมัครย่อมมุ่งหวังให้ตนเองได้รับเลือก หากไม่มีการห้ามผู้สมัครลงคะแนนให้ตนเอง อย่างน้อยผู้สมัครรายนั้นต้องลงคะแนนให้ตนเองหนึ่งคะแนน ดังนั้น หากผู้สมัครลงคะแนนให้ผู้สมัครรายอื่นโดยไม่ลงคะแนนให้ตนเอง อาจสันนิษฐานหรือตั้งข้อสงสัยได้ว่าผู้สมัครรายนั้นไม่สุจริตในการเลือก ฝ่ายที่สอง เห็นว่า กรณีผู้สมัครลงคะแนนเลือกผู้สมัครรายอื่นโดยไม่ลงคะแนนเลือกตนเอง มิได้หมายความว่าผู้สมัครนั้นไม่สุจริตหรือทำให้ผู้สมัครรายอื่นไม่ได้รับความเป็นธรรม ควรเปิดกว้างให้เป็นดุลพินิจของผู้สมัครว่าจะลงคะแนนเลือกอย่างไร เนื่องจากสิทธิการออกเสียงเลือกตั้ง เจ้าของสิทธิย่อมมีความเป็นอิสระที่จะออกเสียงลงคะแนนเลือกผู้สมัครรายใดก็ได้ ส่วนประเด็นเกี่ยวกับการแนะนำตัว เห็นว่าการที่ผู้สมัครหาเสียงกับประชาชนทั่วไปจะไม่เกิดประโยชน์ต่อการเลือก เพราะผู้สมัครเท่านั้นที่จะมีสิทธิเลือก แต่จะเกิดปัญหาหากเป็นการหาเสียงระหว่างผู้สมัครด้วยกันหลังจากที่มีการประกาศรายชื่อผู้สมัครในระดับอำเภอ ดังนั้น หากไม่ประสงค์ให้ผู้สมัครหาเสียง อาจกำหนดให้ผู้สมัครแนะนำตัวเองโดยการจัดทำเอกสารหรือข้อมูลแนะนำตัวตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กกต. กำหนด และห้ามมิให้มีการใส่ร้าย กลั่นแกล้ง หรือหลอกลวงผู้สมัครคนอื่น กรณีที่ผู้สมัครแนะนำตัวเองไม่ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กกต. กำหนด จะต้องเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกของผู้สมัครรายนั้น และอาจแก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้สมัครหรือผู้ช่วยผู้สมัครหาเสียงได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กกต. กำหนดด้วย ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่า ผู้สมัครบางรายอาจใช้วิธีการแนะนำตัวผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งจะทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างผู้สมัคร กกต. อาจต้องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ รวมทั้งจำกัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเพื่อควบคุมไม่ให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้สมัครด้วย

๓. เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดทำความเห็นสรุปได้ว่า ประเด็นความเห็นกรณีการให้ผู้สมัครหรือผู้ได้รับเลือกจะลงคะแนนเลือกตนเองก็ได้ แต่จะลงคะแนนให้บุคคลใดเกินหนึ่งคะแนนมิได้ เมื่อ กกต. เสนอความเห็นต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว ขั้นตอนหลังจากนั้นเป็นอำนาจของสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่จะแก้ไขหรือเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. กกต. และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่ทราบเจตนารมณ์ในการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว กรณีการแนะนำตัว ตามข้อ ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๗ ยังคงหลักการค้ำนิยามว่า “การแนะนำตัว” ตามข้อ ๓ ของระเบียบดังกล่าว และยังเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปที่มีได้เป็นผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาอยู่ในฐานะที่จะตรวจสอบผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญ ส่วนกรณีการให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่ผู้สมัครช่วยเหลือผู้สมัครในการแนะนำตัวตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ วรรคสอง จะมีผลทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือไม่ เห็นว่า การเลือกระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ ผู้สมัครที่มีความหลากหลายของกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ และผู้สมัครรับเลือกแต่ละบุคคลในการเลือกแต่ละระดับ โดยเฉพาะการเลือกระดับจังหวัด และระดับประเทศมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่แตกต่างกัน ทำให้การเข้าถึงข้อมูลของผู้สมัครแต่ละบุคคล เป็นไปด้วยความยากลำบาก กกต. จึงกำหนดวิธีการและเงื่อนไขในการกำหนดให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่ผู้สมัครช่วยเหลือผู้สมัครในการแนะนำตัวได้ ซึ่งเป็นบุคคลที่ผู้สมัครยินยอมให้ช่วยเหลือในการแนะนำตัว และมีความไว้วางใจให้แนะนำตัวแทนผู้สมัครรับเลือกได้ หากผู้ช่วยเหลือผู้สมัครกระทำการแนะนำตัว ผิดนบทบัญญัติที่เป็นข้อห้าม ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาและผู้ช่วยเหลือผู้สมัครจะต้องร่วมกันรับผิดชอบเป็นการกำหนดมาตรการควบคุมผู้ช่วยเหลือผู้สมัคร เพื่อให้ผู้สมัครรับเลือกทุกคนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน การที่ กกต. กำหนดวิธีการหรือขั้นตอนเกี่ยวกับการแนะนำตัวตามระเบียบดังกล่าว เป็นไปตามเงื่อนไขของการแนะนำตัวตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำโต้แย้ง คำโต้แย้งเพิ่มเติมของผู้ฟ้องคดีทั้งสองคำร้อง ความเห็น และข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบแล้วเห็นว่า คดีเป็นปัญหาข้อกฎหมาย และมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงยุติการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง

กำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง (๓) มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง (๓) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๗ รัฐสภา ส่วนที่ ๓ วุฒิสภา วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยคน ซึ่งมาจากการเลือกกันเองของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะ หรือประโยชน์ร่วมกันหรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคม โดยในการแบ่งกลุ่มต้องแบ่งในลักษณะที่ทำให้ประชาชนซึ่งมีสิทธิสมัครรับเลือกทุกคนสามารถอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้” วรรคสอง บัญญัติว่า “การแบ่งกลุ่ม จำนวนกลุ่ม และคุณสมบัติของบุคคลในแต่ละกลุ่ม การสมัครและรับสมัคร หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกันเอง การได้รับเลือก จำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะพึงมีจากแต่ละกลุ่ม การขึ้นบัญชีสำรอง การเลื่อนบุคคลจากบัญชีสำรองขึ้นดำรงตำแหน่งแทน และมาตรการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้การเลือกกันเองเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้การเลือกตั้งกล่าวเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จะกำหนดมิให้ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกัน หรือจะกำหนดให้มีการคัดกรองผู้สมัครรับเลือกด้วยวิธีการอื่นใดที่ผู้สมัครรับเลือกมีส่วนร่วมในการคัดกรองก็ได้” วรรคสาม บัญญัติว่า “การดำเนินการตามวรรคสอง ให้ดำเนินการตั้งแต่ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยในระดับประเทศ” วรรคสี่ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่ครบตามวรรคหนึ่ง ไม่ว่าจะเพราะเหตุตำแหน่งว่างลงหรือด้วยเหตุอื่นใดอันมิใช่เพราะเหตุถึงคราวออกตามอายุของวุฒิสภา และไม่มีรายชื่อบุคคลที่สำรองไว้เหลืออยู่ ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่ แต่ในกรณีที่มีสมาชิกวุฒิสภาเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดและอายุของวุฒิสภาเหลืออยู่เกินหนึ่งปี ให้ดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนภายในหกสิบวันนับแต่วันที่วุฒิสภามีสมาชิกเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ในกรณีเช่นว่านี้ให้ผู้ได้รับเลือกตั้งกล่าวอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่” และวรรคห้า บัญญัติว่า “การเลือกสมาชิกวุฒิสภาให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และภายในห้าวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกามีผลใช้บังคับ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันเริ่มดำเนินการเพื่อเลือกไม่ช้ากว่าสามสิบวัน

นับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีผลใช้บังคับ การกำหนดดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้นำความในมาตรา ๑๐๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม” รัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดที่มาของสมาชิกวุฒิสภา ต่างจากในอดีตที่มุ่งเน้นความหลากหลายของอาชีพเพื่อจะนำความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ มาปฏิบัติหน้าที่ แนวคิดนี้ทำให้ประชาชนทั่วไปไม่มีสิทธิเลือกสมาชิกวุฒิสภาเหมือนการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้สมัครต้องแสดงตนยื่นใบสมัครด้วยตนเองพร้อมเลือกกลุ่มอาชีพที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และชำระค่าธรรมเนียม สะท้อนให้เห็นถึงเจตจำนงในการสมัครเข้ารับเลือก เป็นสมาชิกวุฒิสภาด้วยตนเอง มิได้ยึดโยงกับกลุ่มการเมืองใด ๆ เมื่อพิจารณาการแบ่งกลุ่มอาชีพ ของการเลือกสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมด ๒๐ กลุ่ม ตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กำหนดวันเลือก และวันรับสมัครรับเลือกสมาชิกวุฒิสภา ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ถือเป็นกลุ่มอาชีพ ที่มีความแตกต่างหลากหลายและครอบคลุมให้ประชาชนทุกกลุ่มอาชีพสามารถเข้ามามีส่วนร่วม และมีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มประสิทธิภาพในฐานะตัวแทนของปวงชนชาวไทย โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ประชาชนที่มีคุณสมบัติสามารถสมัครและเลือกกันเองตามกลุ่มที่หลากหลาย ในลักษณะที่ผู้ที่มีคุณสมบัติทุกคนจะสามารถสมัครในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประสงค์ จะสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาสามารถสมัครในกลุ่มที่ตนมีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ หรือมีลักษณะที่เหมือนหรือใกล้เคียงกับตนมากที่สุด และเพื่อเป็นหลักประกันว่าประชาชนที่มีคุณสมบัติ ทุกคนจะมีสิทธิสมัครเข้ารับเลือกได้ โดยให้เลือกกันเองโดยตรง ตั้งแต่ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาที่มีฐานะเป็นตัวแทนปวงชนชาวไทย มิใช่ผู้แทน ของแต่ละกลุ่มหรือแต่ละจังหวัด เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ วรรคสอง ตอนท้าย ที่บัญญัติให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา กำหนดมิให้ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกัน หรือกำหนดให้มีการคัดกรองผู้สมัครรับเลือก ด้วยวิธีการอื่นใดที่ผู้สมัครรับเลือกมีส่วนร่วมในการคัดกรองก็ได้ นั้น เพื่อให้สามารถกำหนดวิธีการป้องกันการ สมยอมกันและเป็นการกำหนดทางเลือกของวิธีการคัดกรองผู้สมัครด้วยวิธีการอื่นใด เป็นการเพิ่มช่องทาง เพื่อให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภามีความสุจริตและเที่ยงธรรมมากขึ้น มิใช่บทบัญญัติที่เป็นบทบังคับ โดยเด็ดขาด เพียงแต่กำหนดหลักการไว้กว้าง ๆ ว่าจะใช้วิธีการดังกล่าว

สำหรับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยมีเหตุผลเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม โดยมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้สมัครอาจแนะนำตัวได้ตามวิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด” วรรคสอง บัญญัติว่า “บุคคลอื่นซึ่งมิใช่ผู้สมัคร จะช่วยเหลือผู้สมัครในการแนะนำตัว ต้องปฏิบัติตามวิธีการและเงื่อนไขตามวรรคหนึ่ง” มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การเลือกระดับอำเภอ ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้ ... (๓) ให้ผู้สมัครแต่ละกลุ่มลงคะแนนเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกันได้ไม่เกินสองคน โดยจะลงคะแนนเลือกตนเองก็ได้ แต่จะลงคะแนนให้บุคคลใดเกินหนึ่งคะแนนมิได้ ...” มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การเลือกระดับจังหวัด ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้ ... (๓) ให้ผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอแต่ละกลุ่มลงคะแนนเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกันได้ไม่เกินสองคน โดยจะลงคะแนนเลือกตนเองก็ได้ แต่จะลงคะแนนให้บุคคลใดเกินหนึ่งคะแนนมิได้ ...” และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การเลือกระดับประเทศ ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้ ... (๓) ให้ผู้ได้รับเลือกระดับจังหวัดแต่ละกลุ่มลงคะแนนเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกันได้ไม่เกินสิบคน โดยจะลงคะแนนเลือกตนเองก็ได้ แต่จะลงคะแนนให้บุคคลใดเกินหนึ่งคะแนนมิได้ ...”

ข้อโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีที่ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง (๓) มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง (๓) ซึ่งเป็นกระบวนการเลือกในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ โดยบัญญัติให้ผู้สมัครหรือผู้ได้รับเลือกลงคะแนนเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกัน โดยจะลงคะแนนเลือกตนเองก็ได้ แต่จะลงคะแนนให้บุคคลใดเกินหนึ่งคะแนนมิได้ เป็นการเปิดช่องให้เกิดการสมยอมกันในขั้นตอนการเลือกกันเองในกลุ่มเดียวกัน การที่ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาไม่ลงคะแนนเลือกตนเองนั้น เป็นการทำลายหลักความสุจริตใจของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา เข้าข้อสันนิษฐานเป็นข้อพิรุณว่าเป็นการสมัครเข้ามาในฐานะผู้รับจ้างให้ลงสมัครเพื่อเลือกผู้สมัครคนอื่น ไม่ได้เป็นการลงสมัครเพื่อรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ทำให้มีการแทรกแซง ครอบงำ ชี้นำ ชักจูง สั่งการ ร้องขอ หรือสมยอมในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดวิธีการ

ป้องกันการสมยอมกันและป้องกันการแทรกแซงจากกลุ่มการเมือง โดยมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง (๓) การเลือกระดับอำเภอ และมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง (๓) การเลือกระดับจังหวัด กำหนดให้ผู้สมัครหรือผู้ได้รับเลือกลงคะแนนเลือกกันเองในกลุ่มเดียวกันได้ไม่เกินสองคน และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง (๓) การเลือกระดับประเทศ กำหนดให้ผู้ได้รับเลือกลงคะแนนเลือกกันเองในกลุ่มเดียวกันได้ไม่เกินสิบคน การเลือกทั้งสามระดับดังกล่าว ผู้สมัครหรือผู้ได้รับเลือกจะลงคะแนนเลือกตนเองก็ได้ แต่จะลงคะแนนให้บุคคลใดเกินหนึ่งคะแนนมิได้ บทบัญญัติดังกล่าวแม้มิได้เป็นบทบัญญัติบังคับให้ผู้สมัครรับเลือกต้องเลือกตนเองก็ตาม แต่การที่ผู้สมัครรับเลือกไม่ลงคะแนนเลือกตนเอง มิได้หมายความว่าผู้สมัครรับเลือกรายนั้นไม่สุจริตจนทำให้การเลือกตั้งกล่าวไม่สุจริตและเที่ยงธรรมเสียทีเดียว ประกอบกับเมื่อมีการเลือกกันเองในกลุ่มเดียวกันในรอบแรกแล้ว ในรอบที่สองการเลือกทั้งสามระดับยังกำหนดให้ใช้วิธีการเลือกไขว้ โดยการจับสลากแบ่งสายเลือกกลุ่มอื่นแต่ละกลุ่มในสายเดียวกัน ผู้ได้รับเลือกในกลุ่มเดียวกันจะเลือกกันเองหรือเลือกตนเองมิได้ ดังที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง (๑๑) มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง (๑๑) และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง (๙) ทั้งวิธีการจับสลากแบ่งสายและการเลือกไขว้ดังกล่าว ทำให้ผู้สมัครหรือผู้ได้รับเลือกไม่อาจทราบล่วงหน้าในการเลือกผู้สมัครหรือผู้ได้รับเลือกรายใดเป็นการป้องกันการสมยอมหรือช่วยเหลือกันอยู่แล้ว ดังนั้น การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง (๓) มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง (๓) กำหนดให้ผู้สมัครหรือผู้ได้รับเลือกลงคะแนนเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกันโดยจะลงคะแนนเลือกตนเองก็ได้ เป็นไปตามเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ ที่มุ่งหมายให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมแล้ว ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗

สำหรับข้อโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีที่ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ วรรคสอง เกี่ยวกับการกำหนดให้มีบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ผู้สมัคร จะช่วยเหลือผู้สมัครในการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ทำให้เกิดการแทรกแซงครอบงำ ชี้นำหรือชักจูงจากบุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่นที่มิใช่ผู้มีสิทธิเลือกผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบไม่เป็นธรรมระหว่างผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา และทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) บัญญัติให้ กกต. มีหน้าที่และอำนาจ

ในการจัดหรือดำเนินการให้มีการจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภา และควบคุมดูแลการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม การกำหนดวิธีการและเงื่อนไขในการแนะนำตัวของผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภา และการให้มีบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ผู้สมัครเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้สมัครในการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ถือเป็นหน้าที่และอำนาจของ กกต. ที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เพื่อไม่ให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาเกิดความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้สมัครด้วยกัน เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ บัญญัติให้วุฒิสภามาจากการเลือกกันเองของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะ หรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคมหรือหลายกลุ่มสาขาอาชีพที่อยู่ในพื้นที่แตกต่างกัน ส่วนพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๐ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ บัญญัติการเลือกสมาชิกวุฒิสภาไว้ถึงสามระดับ ตั้งแต่ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ ในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาแต่ละระดับ กฎหมายกำหนดวิธีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ทั้งการเลือกโดยตรง คือ ให้ผู้ได้รับเลือกลงคะแนนเลือกกันเองในกลุ่มเดียวกันได้ และการเลือกไขว้ คือ ให้ผู้ได้รับเลือกในกลุ่มเดียวกันจะเลือกกันเองหรือเลือกตนเองมิได้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ จึงกำหนดหลักการแนะนำตัว ของผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาและให้มีบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ผู้สมัครเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้สมัครในการแนะนำตัว โดยผู้สมัครทุกคนสามารถมีผู้ช่วยเหลือผู้สมัครในการแนะนำตัวอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้ผู้สมัคร สมาชิกวุฒิสภารายอื่นได้ทราบและใช้เป็นข้อมูลในการเลือกระหว่างผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาด้วยกันเท่านั้น ทั้งยังเป็นช่องทางในการเผยแพร่ให้ประชาชนได้รับรู้รับทราบผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาเป็นการทั่วไป ในการร่วมกันตรวจสอบผู้ที่จะมาเป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทยที่ใช้อำนาจอธิปไตยในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งประชาชนที่มิได้สมัครย่อมไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกสมาชิกวุฒิสภาทั้งสามระดับ แต่อย่างไร อีกทั้งบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ผู้สมัครเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้สมัครในการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา จะต้องปฏิบัติตามวิธีการและเงื่อนไขที่ กกต. กำหนดตามมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง นอกจากนี้ การกำหนดให้มีบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ผู้สมัครเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้สมัครในการแนะนำตัวในการเลือก สมาชิกวุฒิสภามาตรา ๓๖ วรรคสอง ยังมีหลักประกันทางกฎหมายว่า หากผู้ช่วยเหลือผู้สมัคร กระทำการแนะนำตัวเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติที่เป็นข้อห้าม ผู้ช่วยเหลือผู้สมัครจะต้องรับผิดชอบเช่นเดียวกับ

ผู้สมัครตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๐ วรรคสอง ดังนั้น การกำหนดให้มีบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ผู้สมัครเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้สมัคร ในการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ วรรคสอง มิได้ทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาไม่เป็นไป โดยสุจริตและเที่ยงธรรม ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗

ส่วนข้อโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีที่ว่า ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการแนะนำตัว ในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ข้อ ๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๗ เป็นระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง กำหนดให้ผู้สมัครอาจแนะนำตัวโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้สมัครรับเลือก เป็นสมาชิกวุฒิสภาที่มีกำลังทรัพย์ กำลังคน หรือเครือข่ายสังคมออนไลน์ สามารถเอาเปรียบผู้สมัคร รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาทั่วไปที่ไม่มีความพร้อมดังกล่าว โดยไม่เป็นธรรมระหว่างผู้สมัครด้วยกัน เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบไม่เป็นธรรมระหว่างผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ทำให้พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มา ซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติหลักการไว้แต่เพียงว่า ผู้สมัครอาจแนะนำตัวได้ ตามวิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด เป็นกรณีที่ถูกหมายแม่บทมอบอำนาจให้ กกต. ซึ่งเป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย เป็นผู้กำหนดรายละเอียดในวิธีการและเงื่อนไขต่าง ๆ ในการแนะนำตัวผู้สมัคร เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของสังคม กกต. ย่อมกระทำได้ภายในขอบเขต ของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ส่วนระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ข้อ ๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๗ ที่กำหนดให้ผู้สมัครสามารถแนะนำตัวโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ขอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ หรือไม่ ย่อมอยู่ภายใต้การควบคุมตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายของกฎโดยศาลปกครอง ดังนั้น การกำหนดให้มีการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา

ตามวิธีการและเงื่อนไขที่ กกต. กำหนด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง มิได้ทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง (๓) มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง (๓) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗

นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายปัญญา อุดชาชน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายวิรุฬห์ แสงเทียน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจิรนิติ หะวานนท์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายนภดล เทพพิทักษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุดม รัฐอมฤต

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุเมธ รอยกุลเจริญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ